

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВСП «ЕКОНОМІКО-ПРАВНИЧИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

[Handwritten signature]
Олена ГРИБАНОВА

» Вересня 2025

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки фахових молодших бакалаврів
галузі знань: 07 управління та адміністрування
спеціальності: 071 облік і оподаткування
освітньої програми: бухгалтерський облік

Укладач: Вікторія СЬОМЧЕНКО

Обговорено та ухвалено
на засіданні циклової комісії
економічних дисциплін та менеджменту
Протокол № 1 від «28» серпня 2025
Голова ЦК

[Handwritten signature]
Ірина МОРДВІНОВА
(підпис) (ім'я, прізвище)

Ухвалено Методичною радою коледжу

Протокол № 1 від «17» вересня 2025
Заступник директора з НМР

[Handwritten signature]
Альона ХОДАКОВСЬКА
(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів - 4	Галузь знань 07 – управління та адміністрування	Нормативна	
Загальна кількість годин - 120	Спеціальність: 071 – облік і оподаткування	Рік підготовки:	
		3-й	
		5-й	-
		Лекції	
Тижневих аудиторних годин для денної форми навчання: – 3 год	Освітньо-професійна програма: бухгалтерський облік	14 год.	
		Практичні, семінарські	
	28 год.		
	Освітньо-кваліфікаційний рівень: фаховий молодший бакалавр	Самостійна робота	
		78 год.	
Вид контролю: екзамен			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Економічний аналіз» є формування у студентів якісних й комплексних знань та практичних навичок використання аналітичних інструментів для об'єктивного оцінювання господарських ситуацій, виявлення резервів фінансово-господарської діяльності підприємства а також уміння робити узагальнення і висновки на основі проведених досліджень, розвивати їх економічне мислення.

Основна **мета** дисципліни: засвоєння знань з методики вивчення та оцінювання результатів діяльності підприємств та організацій.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- визначити сутність специфічних проблем, які постають перед суб'єктами економічного аналізу;
- осмислити важливість і методи економічного аналізу;
- розкрити методологію оцінки поточної діяльності підприємства і його структурних підрозділів з метою максимізації прибутку (мінімізації збитків);
- викласти методи і прийоми ситуаційного (диференціального) аналізу;
- проаналізувати деякі аспекти різноманітних видів і напрямів економічного аналізу.

У разі успішного завершення курсу здобувач освіти **набуває програмні компетентності:**

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 8. Здатність використовувати інформаційні системи та комунікаційні технології.

ЗК 9. Здатність працювати самостійно і в команді, налагоджувати комунікаційні зв'язки та міжособистісні взаємодії під час вирішення поставлених завдань.

ЗК 10. Здатність розвивати та підвищувати свій загальнокультурний і професійний рівень, самостійно освоювати нові методи роботи та знання щодо комплексного бачення сучасних проблем економіки та управління.

СК 1. Здатність аналізувати економічні події та явища з огляду на сучасні теоретичні та методичні основи обліку і оподаткування.

СК 2. Здатність використовувати математичний інструментарій для розв'язання прикладних економічних та оптимізаційних завдань в сфері обліку і оподаткування.

СК 3. Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в обліку, їх систематизувати, узагальнювати у звітності та інтерпретувати для задоволення інформаційних потреб осіб, які ухвалюють управлінські рішення.

СК 5. Здатність оцінювати результати господарської діяльності підприємств на основі знань сучасних методик аналізу.

СК 6. Здатність здійснювати обліково-аналітичні процедури із застосуванням спеціалізованих програмних засобів та комп'ютерних технологій.

СК 7. Здатність перевіряти законність, достовірність, економічну доцільність господарських і фінансових операцій з метою збереження власності, попередження порушень та зловживань.

СК 11. Здатність організовувати власну професійну діяльність, застосовувати знання для розв'язання практичних ситуацій, ухвалювати рішення відповідно до законодавства.

СК 12. Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків.

СК 16. Здатність надавати консультації, пояснення власникам підприємств та іншим користувачам інформації з питань обліку, аналізу, оподаткування.

Програмні результати навчання, які досягаються за допомогою вивчення дисципліни:

РН 1. Знати економічні категорії та закони для розуміння зв'язків, що існують між процесами та явищами в різних економічних системах.

РН 2. Розуміти місце предметної області в загальній базі знань та значення облікової, податкової і статистичної систем в інформаційному

забезпеченні користувачів під час розв'язання проблем сфери економічної відповідальності підприємств.

РН 4. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання облікових даних для узагальнення економічної інформації.

РН 5. Застосовувати математичний інструментарій для розв'язання прикладних завдань у сфері обліку, оподаткування і аналізу.

РН 8. Формувати й аналізувати фінансову, податкову і статистичну звітність для визначення показників забезпеченості підприємства ресурсним потенціалом та його ефективного використання.

РН 10. Формувати і надавати облікову-аналітичну інформацію для ухвалення управлінських рішень з метою підвищення ефективності бізнесу.

РН 11. Визначати й аналізувати фінансово-економічні показники діяльності підприємства для виявлення резервів раціонального використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

РН 13. Аналізувати особливості функціонування підприємств для здійснення обліку їх господарської діяльності.

РН 15. Володіти державною та іноземною мовами у професійній діяльності.

РН 16. Вміти працювати самостійно і в команді, нести професійну відповідальність за результати роботи, дотримуватися норм та стандартів професійної етики для досягнення спільної мети

РН 20. Вміти прогнозувати основні показники фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання, керуючись методами економічного аналізу: визначати обсяги діяльності суб'єктів господарювання на рік, скласти оперативні плани.

РН 21. Розробляти превентивні заходи забезпечення збереження майна, раціонального та ефективного використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

Міждисциплінарні зв'язки. Курс «Економічний аналіз» базується на знаннях, отриманих під час вивчення таких дисциплін як Економічна теорія, Регіональна економіка та економіка підприємства, Статистика та є основою для вивчення інших дисциплін фахової підготовки.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ I.

Теоретичні питання проведення економічного аналізу

Тема 1. Предмет, цілі і задачі економічного аналізу

Аналіз як абстрактно-логічний метод пізнання. Сфера економічного аналізу. Роль економічного аналізу в управлінні діяльністю суб'єкта господарювання. Мета, зміст та завдання економічного аналізу. Предмет економічного аналізу та його об'єкти. Місце економічного аналізу в системі наук. Поняття виду і напрямку економічного аналізу. Класифікація і характеристика видів економічного аналізу.

Тема 2. Інформаційне забезпечення економічного аналізу

Поняття та принципи інформаційного забезпечення економічного аналізу. Класифікація і характеристика найважливіших груп інформації. Вимоги економічного аналізу до використовуваної ним інформації. Способи перевірки достовірності економічної інформації. Інформаційна база аналізу в умовах сучасних інформаційних технологій. Поняття організації економічного аналізу, її завдання. Організаційні форми та основні виконавці аналітичних робіт. Основні етапи проведення економічного аналізу. Особливості та переваги організації аналізу в умовах комп'ютерної обробки інформації.

Тема 3. Методи та методика економічного аналізу

Метод економічного аналізу, його складові. Методологія, методика. Основні категорії економічного аналізу. Характеристика основних принципів економічного аналізу. Класифікація і характеристика прийомів економічного аналізу

Тема 4. Типологія видів економічного аналізу

Поняття про внутрішній та зовнішній економічний аналіз. Види економічного аналізу відповідно до змісту основних функцій, які відображають часові етапи управління. Основними завданнями оперативного економічного аналізу. Поняття ретроспективного та перспективного економічного аналізу. Недоліки ретроспективного економічного аналізу. Характеристика економічного аналізу за просторовою ознакою, за об'єктами управління, за методикою вивчення об'єктів, за охопленням об'єктів, за змістом.

Розділ II.

Аналіз господарської діяльності

Тема 5. Економічний аналіз обсягу виробництва, реалізації та якості продукції

Значення, завдання, інформаційне забезпечення аналізу виробництва та реалізації продукції. Аналіз обсягів і структури виробництва продукції. Аналіз якості продукції. Аналіз ритмічності виробництва. Аналіз резервів збільшення обсягів виробництва і реалізації продукції

Тема 6. Методика виявлення і підрахунок резервів господарської діяльності

Завдання внутрішньогосподарського комплексного аналізу. Системний підхід до комплексному економічному аналізу. Фактори і резерви підвищення ефективності господарської діяльності.

Тема 7. Аналіз використання трудових ресурсів підприємства

Значення, завдання та джерела даних аналізу кадрового потенціалу

підприємства. Аналіз стану трудових ресурсів і забезпеченості ними підприємства. Аналіз використання робочого часу. Аналіз продуктивності праці. Аналіз впливу трудових факторів на продуктивність праці та обсяг товарної продукції.

Тема 8. Аналіз ефективності використання основних та оборотних засобів

Значення, завдання та джерела даних аналізу. Аналіз виробничих потужностей підприємства. Аналіз складу, структури, технічного стану і руху основних засобів. Аналіз узагальнюючих показників ефективності використання основних засобів. Аналіз використання виробничого устаткування.

Значення, завдання та джерела даних аналізу засобів. Загальна оцінка виконання плану матеріально-технічного постачання. Аналіз складських запасів матеріальних ресурсів. Аналіз використання матеріальних ресурсів і розрахунок впливу факторів на обсяг випуску продукції.

Тема 9. Аналіз фінансового стану підприємства

Значення, система показників, завдання та джерела даних аналізу фінансових результатів. Загальна оцінка рівня, та динаміки формування фінансових результатів. Аналіз валового прибутку підприємства. Аналіз безбитковості діяльності. Оцінка показників використання прибутку підприємства. Аналіз показників і факторів рентабельності діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
л		пр.	лаб.	сам.роб. інд.завд.	
1	2	3	4	5	6
Розділ І. Теоретичні питання проведення економічного аналізу					
Тема 1. Предмет, цілі і задачі економічного аналізу	11	1	2		8
Тема 2. Інформаційне забезпечення економічного аналізу	11	1	2		8
Тема 3. Методи та методика економічного аналізу	13	1	4		8
Тема 4. Типологія видів економічного аналізу	11	1	2		8
Разом за розділом 1	46	4	10		32
Розділ 2. Аналіз господарської діяльності					
Тема 5. Економічний аналіз обсягу виробництва, реалізації та якості продукції	15	2	4		9
Тема 6. Методика виявлення і підрахунок резервів господарської діяльності	13	2	2		9

Тема 7. Аналіз використання трудових ресурсів підприємства	15	2	4		9
Тема 8. Аналіз ефективності використання основних та оборотних засобів	15	2	4		9
Тема 9. Аналіз фінансового стану підприємства	16	2	4		10
Разом за розділом 2	74	10	18		46
<i>Усього годин</i>	120	14	28		78

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет, цілі і задачі економічного аналізу. Інформаційне забезпечення економічного аналізу	2
2	Методи та методика економічного аналізу. Типологія видів економічного аналізу	2
3	Економічний аналіз обсягу виробництва, реалізації та якості продукції	2
4	Методика виявлення і підрахунок резервів господарської діяльності	2
5	Аналіз використання трудових ресурсів підприємства	2
6	Аналіз ефективності використання основних та оборотних засобів	2
7	Аналіз фінансового стану підприємства	2
Разом		14

6. Теми семінарських і практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет, цілі і задачі економічного аналізу	2
2	Інформаційне забезпечення економічного аналізу	2
3	Методи економічного аналізу	2
4	Методика економічного аналізу	2
5	Типологія видів економічного аналізу	2
6	Економічний аналіз обсягу виробництва продукції	2
7	Економічний аналіз реалізації та якості продукції	2
8	Методика виявлення і підрахунок резервів господарської діяльності	2
9	Аналіз використання трудових ресурсів підприємства	2
10	Аналіз продуктивності праці	2
11	Аналіз ефективності використання основних засобів	2
12	Аналіз ефективності використання оборотних засобів	2
13	Аналіз фінансового стану підприємства	4
Разом		28

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет, цілі і задачі економічного аналізу	8
2	Інформаційне забезпечення економічного аналізу	8
3	Методи та методика економічного аналізу	8
4	Типологія видів економічного аналізу	8
5	Економічний аналіз обсягу виробництва, реалізації та якості продукції	9
6	Методика виявлення і підрахунок резервів господарської діяльності	9
7	Аналіз використання трудових ресурсів підприємства	9
8	Аналіз ефективності використання основних та оборотних засобів	9
9	Аналіз фінансового стану підприємства	10
Разом		78

Індивідуальне завдання

Студенту пропонується три варіанти виконання індивідуального завдання: підготувати тестові завдання або кросворди, або наукову статтю.

По кожній темі дисципліни «Економічний аналіз» розробити та розв'язати тестові завдання.

1. Кожна тема повинна містити не менше 5 питань з трьома відповідями. Правильні відповіді необхідно в індивідуальному завданні виділити кольором або курсивом, або подати відповіді по всім питанням тем на окремому аркуші. Кожне тестове питання оцінюється в 0,44 бали. Таким чином, відповівши вірно за всі тестові питання студент може отримати 20 балів ($0,44 \text{ бали} \times 5 \text{ тестів} \times 9 \text{ тем} = 20 \text{ балів}$).

2. До кожної теми дисципліни «Економічний аналіз» необхідно розробити кросворд, різного виду складності з кількістю питань по горизонталі та вертикалі – 5 штук. Кожен кросворд оцінюється в 2,22 бали. Отже загальна кількість балів, яку може отримати студент за розроблений кросворд становить 20 балів ($2,22 \text{ бали} \times 9 \text{ тем} = 20 \text{ балів}$).

3. Студенти можуть проводити власні наукові дослідження за економічним напрямом з використанням різних методів статистики за запропонованими темами (написання статей або участь у конференціях).

Індивідуальне завдання оцінюється в 20 балів.

ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ЗДОБУТИХ У НЕФОРМАЛЬНІЙ ОСВІТІ

Здобувачам освіти за освітньо-професійним ступенем «фаховий молодший бакалавр» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» надається можливість визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті, відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті, що діє у ВСП «Економіко-правничому фаховому коледжі Запорізького національного університету».

Визнання результатів неформальної освіти здійснюється з метою зарахування окремих компонентів навчальної дисципліни «Економічний

аналіз» або перезарахування набутих компетентностей, що відповідають програмним результатам навчання (ПРН) даної дисципліни та/або освітньої програми «Бухгалтерський облік».

До визнання можуть прийматися результати навчання, здобуті здобувачами освіти під час проходження:

- професійних курсів (тренінгів), майстер-класів, семінарів (вебінарів), літніх шкіл, професійного стажування, онлайн-курсів тощо з питань економічного аналізу, фінансової звітності, обліку, оподаткування або суміжних галузей на профільних освітніх платформах (наприклад, Prometheus, Coursera, EdX тощо), що підтверджені відповідними сертифікатами з оцінкою або підсумковим балом;

- стажувань або практичної підготовки на підприємствах, в установах, організаціях, де виконувались аналітичні, облікові або фінансові функції;

Під час етапів визнання результатів, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті, усі їх учасники зобов'язані дотримуватися Кодексу академічної доброчесності Запорізького національного університету.

Процедура визнання результатів навчання з неформальної освіти передбачає:

- подання здобувачем освіти заяви щодо визнання;
- ідентифікацію задекларованих у письмовій формі здобувачем освіти результатів неформального та/або інформального навчання, які підлягають оцінюванню Коледжем;
- оцінювання задекларованих результатів навчання здобувача освіти;
- прийняття рішення про визнання та зарахування здобувачу освіти відповідних освітніх компонентів (складових освітніх компонентів) освітньо-професійної програми або відмову у визнанні.

Детальна інформація про процедуру та критерії визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті, розміщена на офіційному сайті ВСП ЕПФК ЗНУ та у відповідному Порядку визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у ВСП ЕПФК ЗНУ від 01.09.2022 р. (<https://sal0.li/7c68e31>). Здобувачі освіти зобов'язані ознайомитися з цими документами.

Пропоновані онлайн-курси Prometheus для отримання знань у неформальній освіті:

<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/data-analysis-statistics/>

<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/excel-for-business/>

<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/team-leadership/>

<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/python-for-databases/>

<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/python-data-structures/>

<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/financial-education-for-teachers/>

<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/bootcamp/>

<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/akademichna-dobrochesnist-dlya-vykladachiv/>

<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/start-business-in-uncertain-times/>

8. Види контролю і система накопичення балів

Поточний контроль знань		Інд. завд.	Екзамен	Сума
Атестація № 1 (30 балів)	Атестація № 2 (30 балів)			
Розділ 1	Розділ 2			
<p>1. Поточний контроль (20 балів = 4 заняття по 5 балів): Робота на практичному занятті № 1-4</p> <ul style="list-style-type: none"> – усне опитування, яке складається з 5 питань (0,4 x 5= 2 бали). – виконання домашніх завдань – з 5 питань. (5 питань по 0,6 бали = 3 бали). <p>2. Рубіжний контроль – 10 балів- проводиться у формі тестування в системі MOODLE після вивчення розділу 1.</p>	<p>1. Поточний контроль (20 балів = 5 занять по 4 бали): Робота на практичному занятті № 5-9</p> <ul style="list-style-type: none"> – усне опитування, яке складається з 5 питань (0,4 x 5= 2 бали). – розв’язання задач (0,4 x 5 задач = 2 бали). <p>2. Рубіжний контроль – 10 балів- проводиться у формі тестування в системі MOODLE після вивчення розділу 2.</p>	20	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

12-бальна шкала	30-бальна шкала	100-бальна шкала	Шкала ECTS	4-бальна шкала	Національна шкала екзамен/залік*
1	0-3	0-34	FX	2	Незадовільно
2	4-6	35-49			
3	7-9	50-59	F		
4	10-12	60-64	E	3	Задовільно
5	13-15	65-69			
6	16-18	70-74	D		
7	19-21	75-79	C	4	Добре
8	22-24	80-84			
9	25-27	85-89	B		
10	28	90-93	A	5	Відмінно
11	29	94-97			
12	30	98-10			

9. Рекомендована література

Основна:

1. Волкова Н. А., Подвальна Н. Е., Семенова К. Д. Економічний аналіз : навч. посіб. Одеса : ППЦ «Белка». 2020. 240 с. URL : <https://salo.li/0a3f47F>
2. Гурова К. Д., Ганін К. Д. Економічний аналіз: методологія, організація, методика, практикум : навч. посіб. для здобувачів вищої освіти. Харків : Вид-во Іванченка І.С. 2019. 328 с.
3. Єгорова О.В., Дорогань-Писаренко Л.О., Тютюнник Ю.М. Економічний аналіз : навч. посіб. Полтава : РВВДПДАА, 2018. 290 с.
4. Кулик А. В. Теорія економічного аналізу : навч. посіб. Київ : ДП «Видавничий дім «Персонал», 2018. 452 с. URL : https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/teoria_ekon_analizu_2018.pdf
5. Микитюк В. М. та ін. Основи економічного аналізу : навч.-метод. посіб. / за ред. В. М. Микитюка. Житомир : Рута, 2018. 440 с.
6. Паршин Ю.І., Паршина О.А. Основи економічного аналізу : навч. посіб. Дніпро : «ФОП Дробязко С.І.», 2020. 180 с. URL : <https://salo.li/bd3Fa5F>
7. Рекова Н. Ю. та ін. Економічний аналіз : навч. посіб. для здобувачів вищої освіти. Краматорськ : ДДМА, 2021. 200 с. URL : <https://salo.li/4eB5059>
8. Рибчук А.В, Ковенська О.А., Антофій Н.М., Покотилова В.І. Економічний аналіз: теорія і практика : навч. метод. посіб. Гельветика, 2020. 220 С.
9. Синькевич Н.І. «Економічний аналіз» : курс лекцій. Тернопіль : ТНТУ імені Івана Пулюя, 2018. 97 с.
10. Черниш С.С. Економічний аналіз : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 312 с.

Додаткова:

11. Волкова Н. А. та ін. Теоретико-методичні засади дослідження бізнес-процесів у підприємстві : монографія. Одеса : ППЦ «Белка», 2019. 242 с.
12. Господарський кодекс України. Документ 436-IV, чинний, поточна редакція. Редакція від 01.01.2020, підстава – 123-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
13. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз : навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2013. 85 с.
14. Дерій В. А. Методичні вказівки для проведення практичних занять з дисципліни «Економічний аналіз» для студентів денної та заочної форм навчання / за ред. Дерій В. А. Тернопіль : ТНЕУ. 2015. 68 с.
15. Мец В.О. Економічний аналіз (Збірник практичних завдань і тестів за даними П(С)БО): навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2016. 236 с.
16. Міщук Г.Ю., Джигар Т.М., Шишкіна О.О. Економічний аналіз : навчальний посібник. Рівне : НУВГП, 2017. 156 с.
17. Отенко В. І., Іванієнко В. В., Азаренков Г. Ф. Теорія економічного аналізу: навчальний посібник. Харків : ІНЖЕК, 2015. 339 с.

18. Поповенко Н. С. Техніко-економічний аналіз : навч. посіб. / за ред. Поповенко Н. С. Одеса : Стандартъ. 2014. 143 с.

Інформаційні ресурси

19. <https://epkmoodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=118>

20. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

21. Офіційний сайт Законодавство України URL : <http://www.zakon.rada.gov.ua>

22. Офіційний сайт Верховної Ради України URL : <http://portal.rada.gov.ua>.

23. Офіційний сайт Урядовий портал URL : <http://www.kmu.gov.ua>

24. Офіційний сайт Національний банк України.
URL : <http://www.bank.gov.ua>

25. Офіційний сайт Національний інститут стратегічних досліджень.
URL : <http://www.niss.gov.ua>

